

Besl. O. nr. 104

Jf. Innst. O. nr. 92 (1999-2000) og Ot.prp. nr. 28 (1999-2000)

År 2000 den 13. juni holdtes Odelsting, hvor da ble gjort slikt

vedtak til lov

om endringer i straffeloven m.v. (seksuallovbrudd)

I

I straffeloven 22. mai 1902 nr. 10 gjøres følgende endringer:

§ 12 første ledd nr. 3 bokstav a skal lyde:

- a) hører blant de som omhandles i denne lov kapittel 8, 9, 10, 11, 12, 14, 17, 18, 20, 23, 24, 25, 26 eller 33, eller §§ 135, 141, 142, 144, 169, 192 til 195, 197 til 199, 202, 203, 204 første ledd bokstav d, 222 til 225, 227 til 235, 238, 239, 242 til 245, 291, 292, 294 nr 2, 317, 326 til 328, 330 siste ledd, 338, 367 til 370, eller 423, og i hvert fall når den

§ 39 nr. 2 skal lyde:

2. Er det på grunn av sådan tilstand fare for handlinger av den art som er omhandlet i §§ 148, 149, 152 annet ledd, 153 første, annet og tredje ledd, 154, 155, 159, 160, 161, 192, 193, 195, 196, 199-202, 217, 224, 225, 227, 230, 231, 233, 245 første ledd, 258, 266, 267, 268 eller 292, skal retten beslutte anvendelse av sådanne sikringsmidler som foran nevnt.

§ 39a nr. 1 første ledd skal lyde:

1. Har tiltalte gjort sig skyldig i flere forsøkte eller fullbyrdede forbrytelser straffbare etter §§ 148, 149, 152 annet ledd, 153 første, annet eller tredje ledd, 154, 159, 160, 161, 174, 178, jfr. 174, 192, 193, 195-197, 199-202, 217, 224, 225, 227, 230, 231, 233, 245 første ledd, 258, 266, 267, 268 eller 292, og retten finner grunn til å anta at han på ny vil begå noen forbrytelse av de her nevnte slags, skal den beslutte at han, etter at straffen helt eller delvis er avsonet, skal holdes i forvaring så lenge det finnes påkrevet.

§ 68 første ledd annet punktum skal lyde:

Ved overtredelse av §§ 195 eller 196 skal fristen likevel regnes fra den dag fornærmede fyller 18 år.

§ 139 første ledd skal lyde:

Med bøter eller med hefte eller fengsel inntil 1 år straffes den som unnlater gjennom betimelig anmeldelse for vedkommende myndighet eller på annen måte å søke avverget et etter militær lov straffbart mytteri, krigsforræderi, spioneri eller forbund om rømming eller en forbrytelse mot loven om forsvarshemmeligheter §§ 1, 2, 3 eller 4 eller en forbrytelse som nevnt i denne lovs §§ 83, 84, 86, 87 nr. 2, 90, 91, 92, 93, 94, 98, 99, 99a, 100, 104a, 148, 149, 150, 151a, 152, 153, 154, 159, 169, 192, 195, 197, 199, 217, 223 annet ledd, 225, 231, 233, 234, 243, 267, 268 eller 269 eller sammens følger, skjønt han til en tid da forbrytelsen eller dens følger ennå kunne forebygges, har fått pålitelig kunnskap om at den er i gjære eller er forøvd. Ved forbrytelse mot §§ 197 og 199 gjelder plikten likevel bare når fornærmede er under 16 år.

Kapittel 19 skal lyde:

19. kapittel. Seksualforbrytelser

§ 191. (Opphevet ved lov 15. februar 1963 nr. 2.)

§ 192. *Den som*

- a) *skaffer seg seksuell omgang ved vold eller ved truende atferd, eller*
b) *har seksuell omgang med noen som er bevisstløs eller av andre grunner ute av stand til å motsette seg handlingen, eller*
c) *ved vold eller ved truende atferd får noen til å ha seksuell omgang med en annen, eller til å utføre tilsvarende handlinger med seg selv,*
straffes for voldtekt med fengsel inntil 10 år. Ved vurderingen av om det er utøvd vold eller truende atferd eller om fornærmede var ute av stand til å motsette seg handlingen, skal det legges vekt på om fornærmede var under 14 år.

Straffen er fengsel i minst 2 år dersom

- a) *den seksuelle omgang var samleie, eller*
b) *den skyldige har fremkalt en tilstand som nevnt i første ledd bokstav b for å oppnå seksuell omgang.*
Fengsel inntil 21 år kan idømmes dersom
a) *voldtekten er begått av flere i fellesskap,*

- b) voldtekten er begått på en særlig smertefull eller krenkende måte,
- c) den skyldige tidligere er straffet etter denne bestemmelsen eller etter § 195, eller
- d) den fornærmede som følge av handlingen dør eller får betydelig skade på legeme eller helse. Seksuelt overførbar sykdom og allmennfarlig smittsom sykdom, jf. smittevernloven § 1-3 nr. 3 jf. nr. 1, regnes alltid som betydelig skade på legeme eller helse etter denne paragrafen.

Den som ved grov uaktsomhet gjør seg skyldig i voldtekt etter første ledd, straffes med fengsel inntil 5 år. Foreligger omstendigheter som nevnt i tredje ledd, er straffen fengsel inntil 8 år.

§ 193. Den som skaffer seg eller en annen seksuell omgang ved misbruk av stilling, avhengighetsforhold eller tillitsforhold, straffes med fengsel inntil 5 år.

På samme måte straffes den som skaffer seg eller en annen seksuell omgang ved å utnytte noens psykiske lidelse eller psykiske utviklingshemming.

§ 194. Den som har seksuell omgang med noen som er innsatt eller plassert i anstalt eller institusjon under kriminalomsorgen eller politiet eller i institusjon under barnevernet, og som der står under vedkommandes myndighet eller oppsikt, straffes med fengsel inntil 5 år.

På samme måte straffes den som skaffer en annen seksuell omgang med noen som han selv står i et slikt forhold til.

§ 195. Den som har seksuell omgang med barn under 14 år, straffes med fengsel inntil 10 år. Dersom den seksuelle omgangen var samleie, er straffen fengsel i minst 2 år.

Fengsel inntil 21 år kan idømmes dersom

- a) handlingen er begått av flere i fellesskap,
- b) handlingen er begått på en særlig smertefull eller særlig krenkende måte,
- c) handlingen er foretatt overfor barn under 10 år og det har skjedd gjentatte overgrep,
- d) den skyldige tidligere har vært straffet etter denne bestemmelsen eller etter § 192, eller
- e) fornærmede som følge av handlingen dør eller får betydelig skade på legeme eller helse. Seksuelt overførbar sykdom og allmennfarlig smittsom sykdom, jf. smittevernloven § 1-3 nr. 3 jf. nr. 1, regnes alltid som betydelig skade på legeme eller helse etter denne paragrafen.

Villfarelse om alder utelukker ikke straffeskyld.

Straff etter denne bestemmelsen kan falle bort dersom de som har hatt den seksuelle omgangen, er omtrent jevnbyrdige i alder og utvikling.

§ 196. Den som har seksuell omgang med barn under 16 år, straffes med fengsel inntil 5 år.

Fengsel inntil 15 år kan idømmes dersom

- a) handlingen er begått av flere i fellesskap,
- b) handlingen er begått på en særlig smertefull eller krenkende måte,
- c) den skyldige tidligere har vært straffet etter denne bestemmelsen eller etter § 192 eller § 195, eller
- d) fornærmede som følge av handlingen dør eller får betydelig skade på legeme eller helse. Seksuelt overførbar sykdom og allmennfarlig smittsom sykdom, jf. smittevernloven § 1-3 nr. 3 jf. nr. 1, regnes alltid som betydelig skade på legeme eller helse etter denne paragrafen.

Villfarelse om alder utelukker ikke straffeskyld, med mindre ingen uaktsomhet foreligger i så måte.

Straff etter denne bestemmelsen kan falle bort dersom de som har hatt den seksuelle omgangen, er omtrent jevnbyrdige i alder og utvikling.

§ 197. Den som har seksuell omgang med slektning i nedstigende linje, straffes med fengsel inntil 5 år. Som slektning i nedstigende linje regnes biologiske og adopterte etterkommere.

§ 198. Den som har samleie med bror eller søster, straffes med fengsel inntil 1 år.

Straff kommer ikke til anvendelse på personer under 18 år.

§ 199. Den som har seksuell omgang med fosterbarn, pleiebarn, stebarn eller noen annen person under 18 år som står under hans omsorg, myndighet eller oppsikt, straffes med fengsel inntil 5 år.

På samme måte straffes den som skaffer en annen seksuell omgang med noen som han selv står i et slikt forhold til.

§ 200. Den som foretar seksuell handling med noen som ikke har samtykket til det, straffes med bøter eller fengsel inntil 1 år.

Den som foretar seksuell handling med barn under 16 år, straffes med fengsel inntil 3 år. Den som forleder barn under 16 år til å utvise seksuelt krenkende eller annen uanstendig atferd som nevnt i § 201, straffes med fengsel inntil 3 år.

I tilfelle som nevnt i annet ledd, kan fengsel inntil 6 år idømmes dersom den skyldige tidligere har vært straffet etter denne bestemmelsen eller etter §§ 192, 195, 196 eller 199 eller handlingen er begått under særdeles skjerpene omstendigheter. Ved avgjørelsen av om særdeles skjerpene omstendigheter foreligger, skal det særlig legges vekt på hvor lang tid forholdet har pågått, om handlingen er misbruk av slektskapsforhold, omsorgsforhold, stilling, avhengighetsforhold eller nært tillitsforhold og om handlingen er begått på en særlig smertefull eller krenkende måte.

§ 196 tredje og fjerde ledd gjelder tilsvarende.

§ 201. Den som i ord eller handling utviser seksuelt krenkende eller annen uanstendig atferd

- a) på offentlig sted,
- b) i nærvær av eller overfor noen som ikke har samtykket til det, eller
- c) i nærvær av eller overfor barn under 16 år, straffes med bøter eller med fengsel inntil 1 år.

§ 202. Den som

- a) forleder noen til å drive med prostitusjon eller til å fortsette med det,
- b) fremmer eller utnytter andres prostitusjon, eller
- c) leier ut lokaler og forstår at lokalene skal brukes til prostitusjon eller utviser grov uaktsomhet i så måte, straffes med bøter eller fengsel inntil 5 år.

Den som i offentlig kunngjøring utvetydig tilbyr, formidler eller etterspør prostitusjon, straffes med bøter eller med fengsel inntil 6 måneder.

Med prostitusjon menes i denne bestemmelsen at en person har seksuell omgang eller handling med en annen mot vederlag.

§ 203. Den som mot vederlag har seksuell omgang eller handling med en person under 18 år, straffes med bøter eller med fengsel inntil 2 år.

Villfarelse om alder utelukker ikke straffeskyld, med mindre aktsom god tro foreligger.

§ 204. Den som

- a) utgir, selger eller på annen måte søker å utbre pornografi,
- b) innfører pornografi med sikte på utbredelse,
- c) overlater pornografi til personer under 18 år,
- d) produserer, innfører, besitter, overlater til en annen eller mot vederlag gjør seg kjent med barnepornografi,
- e) holder offentlig foredrag eller istandbringer offentlig forestilling eller utstilling med pornografisk innhold, eller
- f) forleder noen under 18 år til å la seg avbilde som ledd i kommersiell fremstilling av rørlige og urørlige bilder med seksuelt innhold, eller produserer slike fremstillinger hvor noen under 18 år er avbildet, straffes med bøter eller med fengsel inntil 2 år.

Med pornografi menes i denne paragrafen kjønnslige skildringer som virker støtende eller på annen måte er egnet til å virke menneskelig nedverdiggende eller forrående, herunder kjønnslige skildringer hvor det gjøres bruk av barn, lik, dyr, vold og tvang. Med barnepornografi menes kjønnslige skildringer i rørlige og urørlige bilder hvor det gjøres bruk av barn, noen som må regnes som barn eller noen som er fremstilt som barn. Som pornografi regnes ikke kjønnslige skildringer som må anses forsvarlige ut fra et kunstnerisk, vitenskapelig, informativt eller lignende formål.

Den som uaktsomt foretar handling som nevnt i første ledd a til f, straffes med bøter eller med fengsel inntil 6 måneder. På samme måte straffes den inneha-ver eller overordnede som forsettlig eller uaktsomt unnlater å hindre at det i en virksomhet blir foretatt handling som nevnt i denne paragrafen.

Paragrafen gjelder ikke for film eller videogram som Statens filmtilsyn ved forhåndskontroll har godkjent til ervervsmessig fremvisning eller omsetning.

§ 205. Straffebud i dette kapittel rammer også den som medvirker til handlingen.

§ 206. Når bestemmelsene i dette kapittel bruker uttrykket samleie, menes vaginalt og analt samleie. Med samleie likestilles innføring av penis i munn og innføring av gjenstand i skjede eller endetarmsåpning. Ved handlinger som nevnt i § 195 likestilles med samleie også innføring av penis inn i og mellom de store og små kjønnslepper.

§ 207. Når noen kjennes skyldig i en straffbar handling etter §§ 195, 196, 200 annet ledd eller 201 bokstav c, skal retten vurdere om rettighetstap etter § 29 skal idømmes.

§ 208 Den som beskylder noen for å ha overtrådt §§ 192-197, 200 tredje ledd eller 205, kan ikke gjøres rettslig ansvarlig for beskyldningen etter bestemmelsene i straffeloven kapittel 23 eller skadeserstatningsloven § 3-6 dersom beskyldningene er fremsatt

- a) i en anmeldelse, eller
- b) av den som hevder å være fornærmet eller en av hennes eller hans nærmeste i en fortrolig samtale med en person som det er naturlig å betro seg til, for å bearbeide konsekvensene av handlingen.

Anmelderen eller den som hevder å være fornærmet, kan likevel gjøres rettslig ansvarlig dersom det var grovt uaktsomt å legge til grunn at opplysningene var sanne. Den nærmeste kan gjøres rettslig ansvarlig dersom det var uaktsomt å legge til grunn at opplysningene var sanne.

§§ 209 - 214 oppheves.

§ 263 skal lyde:

Har den som dømmes for underslag eller tyveri tidligere vært straffet med fengsel etter dette kapittel eller kapitlene 17, 18, 25, 26, 27 eller etter §§ 88 første ledd, 143 annet ledd, 147, 202, 217, 317 eller 391a, kan straffen forhøyes med inntil det halve.

§ 279 skal lyde:

Har den som dømmes etter foranstående paragrafer, tidligere vært straffet med fengsel etter dette kapittel eller kapitlene 17, 18, 24, 25 eller 27 eller etter

§§ 88 første ledd, 143 annet ledd, 147, 202, 217 eller 317, kan straffen forhøyes med inntil det halve.

§§ 376 - 378 oppheves.

§§ 380 - 381 oppheves.

§ 391a tredje ledd skal lyde:

Er den skyldige tidligere straffet med fengsel for naskeri eller for noen i kapitlene 17, 18, 24, 25, 26, 27 eller i §§ 88 første ledd, 143 annet ledd, 147, 202, 217 eller 317 omhandlet forbrytelse, kan straffen forhøyes med inntil det halve.

II

I lov 31. mai 1900 nr. 5 om Løsgjængerer, Betleri og Drukkenskap gjøres denne endring:

§ 4 første ledd skal lyde:

Den, som hengir sig til ørkesløshet eller driver omkring under saadanne forhold, at der er grund til at anta, at han helt eller delvis skaffer sig midlerne til sin livsførsel ved straffbare handlinger eller ved andres *prostitusjon*, straffes for løsgjængerer med fængsel indtil 3 maaneder.

III

I lov 13. juni 1969 nr. 26 om skadeserstatning gjøres følgende endringer:

§ 3-3 skal lyde:

Bestemmelsene i §§ 3-1 og 3-2 gjelder tilsvarende ved erstatning for krenking eller mislig atferd som nevnt i straffeloven §§ 147, 168, 169, 192-199, 200 tredje ledd, 217-221, kap. 21, § 228, kap. 25 eller § 390a. § 3-2a anvendes ikke.

§ 3-5 første ledd annet punktum skal lyde:

Ved krenking eller mislig atferd som nevnt i straffeloven §§ 195, 196 og 200 tredje ledd, skal det ved utmålingen av oppreisning særlig legges vekt på handlingens art, hvor lang tid forholdet har pågått, om handlingen er et misbruk av slektskapsforhold, omsorgsforhold, avhengighetsforhold eller tillitsforhold, og om handlingen er begått på en særlig smertefull eller krenkende måte.

IV

I lov 3. mars 1972 nr. 5 om arv m.m. gjøres denne endring:

§ 4 annet ledd første punktum skal lyde:

Faren og farslekta tar ikkje arv etter barnet dersom det er avla med ei handling som er brotsverk mot

noka føresegn i straffelovas §§ 192-196 og § 199 og som faren er dømd til fengselsstraff for utan vilkår.

V

I lov 13. juni 1975 nr. 50 om svangerskapsavbrudd gjøres denne endring:

§ 2 tredje ledd bokstav d skal lyde:

- d) hun ble gravid under forhold som nevnt i straffelovens §§ 197-199, eller svangerskapet er et resultat av omstendigheter som omtalt i straffelovens §§ 192-196 og § 199; eller

VI

I lov 22. mai 1981 nr. 25 om rettergangsmåten i straffesaker (straffeprosessloven) gjøres følgende endringer:

§ 17 annet ledd skal lyde:

Er det reist ærekrenkelsessak mot den som har formidlet videre et utsagn fremsatt av en annen, kan retten utsette saken mot formidleren inntil det er tatt avgjørelse i retts sak mot kilden. *Er det reist ærekrenkelsessak om beskyldninger om å ha begått en anmeldt seksualforbrytelse, kan retten utsette saken inntil det er tatt endelig påtalemessig eller rettslig avgjørelse i den anmeldte saken.* Retten kan også ellers utsette en straffesak inntil et omtvistet forhold er nærmere klarlagt i en annen straffesak.

§ 65 nr. 3 skal lyde:

- 3) forbrytelser ved trykt skrift eller i kringkastingsending, unntatt forbrytelse mot straffeloven § 204.

§ 107a første ledd første punktum skal lyde:

I saker om overtredelse av straffeloven §§ 192-197, § 199 og § 200 tredje ledd har fornærmede rett til hjelp fra advokat dersom fornærmede ønsker det.

VII

I lov 15. mai 1987 nr. 21 om film og videogram gjøres følgende endringer:

§ 2 annet ledd annet punktum skal lyde:

Løyvet kan nektast eller trekkjast attende dersom løyvehavaren bryt reglar i denne lova eller i forskrifter til denne lova, straffelova § 204 eller § 382 eller bryt vilkår som er sette ved tildeling av løyvet.

§ 7 annet ledd tredje og fjerde punktum skal lyde:

Eit videogram som Statens filmtilsyn meiner er i strid med reglane i straffelova § 204 eller § 382 kan ikkje registrerast. Det same gjeld videogram som er funne rettsstridig ved dom, vedteke førelegg eller som etter avgjerd av påtalemakta eller forhørsretten skal inndragast eller sperrast fordi det er eller kan vere i strid med reglane i straffelova § 204 eller § 382.

§ 14 første ledd første punktum skal lyde:

Ansvarleg leiar for eit distributørfirma kan straffast med bot eller fengsel opptil tre månader om han i næring omset videogram som han kunne straffast for etter § 204 eller § 382 i straffelova om han hadde kjent til innhaldet.

§ 15 første ledd skal lyde:

Den som driv omsetning av film eller videogram som er sperra eller inndrege som stridande mot § 204 eller § 382 i straffelova for mindre enn 15 år sidan, kan straffast med bot eller fengsel opptil tre månader.

Jorunn Ringstad
president

§ 16 første ledd skal lyde:

Ein film eller eit videogram som heilt eller delvis er i strid med § 204 eller § 382 i straffelova, kan ved dom inndragast utan omsyn til om nokon kan straffast.

VIII

I lov 17. juli 1992 nr. 100 om barneverntjenester gjøres følgende endring:

§ 6-10 femte ledd skal lyde:

Politiattesten skal vise om vedkommende er siktet, tiltalt, ilagt forelegg eller er dømt for brudd på straffeloven §§ 193, 194, 195, 196, 197, 199, 200 annet ledd, 201 bokstav c og 204 første ledd bokstav d.

IX

Loven trer i kraft straks.

Olav Gunnar Ballo
sekretær